

ДЕРЖАВНЕ СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Косьянова О.О., студентка гр. 3411

Науковий керівник: Трунін К.С., к.т.н., доцент кафедри менеджменту НУК,
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова
Україна, м.Миколаїв
E-mail: mokkyra79@gmail.com

Анотація. В доповіді розглянуто проблему вибору державної інноваційної стратегії в умовах нестабільного середовища і створення сприятливого інвестиційного клімату, враховуючи культурні і економічні аспекти.

Ключові слова: інноваційна стратегія, стратегічне управління, інфраструктура, цифрова модернізація, Індустрія 4.0.

Вступна частина. Розвиток інноваційної діяльності для України є дуже важливим питанням в умовах нових глобальних технологічних змін. Україна посіла 47 місце із 129-ти у рейтингу найбільш інноваційних країн світу Global Innovation Index 2019. Незалежну статистичну перевірку дослідження здійснює Спільний дослідницький центр Європейської комісії. Індекс вираховують на основі більше 80 параметрів, серед яких – кількість заявок на права інтелектуальної власності, створених мобільних додатків, науково-технічних публікацій та обсяг витрат на освіту [1]. Метою авторського дослідження є визначення переваг української економіки і інвестиційного клімату держави.

Інноваційна діяльність є запорукою конкурентоздатності країни на світовій арені. Кожна держава має унікальні особливості, слабкі та сильні сторони, а отже єдиної для всіх інноваційної стратегії не існує. Отже, вибір державної стратегії залежить від багатьох факторів. Економіка України перебуває в складній економічній ситуації, внаслідок агресивної політики Російської Федерації, окупації Криму і військових операцій на сході України. Недосконалість ринкової інфраструктури, застаріла галузева структура виробництва, дефіцит фінансових ресурсів свідчать про наявність проблем стратегічного управління і виступають головними чинниками гальмування інноваційного розвитку вітчизняних підприємств.

В той же час існує ряд узагальнених принципів розробки інноваційних стратегій і здійснення стратегічного управління інноваціями в умовах нестабільності середовища. Процес стратегічного інноваційного управління складається з взаємопов'язаних етапів: стратегічне планування інновацій (аналіз ситуації, розробка стратегій); реалізація стратегій; стратегічний контроль [2]. Інтеграція названих етапів утворює систему стратегічного інноваційного менеджменту, що забезпечує охоплення керуючим впливом всіх ланок і елементів, зайнятих вирішенням стратегічних завдань.

Для розвитку інноваційної економіки, цифрової модернізації та трансформації держава повинна взяти на себе відразу декілька ролей: лідера та експериментатора; регулятора і захисника; популяризатора.

Ціль цієї роботи полягає у визначенні головних проблем вибору державної інноваційної стратегії в умовах нестабільного середовища і перешкод для створення сприятливого інвестиційного клімату, враховуючи культурні і економічні аспекти.

Основна частина. Нині провідним світовим трендом є впровадження Індустрії 4.0, тобто «Четвертої промислової революції» [3], характерними рисами якої є повністю автоматизоване виробництво, керування всіма процесами якого здійснюється в режимі реального часу і з урахуванням мінливих зовнішніх умов; кіберфізичні системи, що створюють віртуальні копії об'єктів фізичного світу, контролюють фізичні процеси і приймають децентралізовані рішення, здатні об'єднуватися в одну мережу, взаємодіяти в режимі реального часу, самоналагоджуватись і самонавчатися; інтернет -технології, що забезпечують комунікації між персоналом і машинами. Масова діджиталізація виробничих

підприємств – це головний тренд останніх 5-ти років у всіх розвинених країнах світу. Якщо раніше діджитал-технології були доповненням до виробничих технологій, сьогодні вони часто стають одним з головних факторів конкурентоздатності й ведуть до зміни бізнес-моделей.

В більшості країн Європи діють державні програми Індустрії 4.0. Важливо відзначити, що ці програми базуються на діючих загальнопромислових, експортно-інтеграційних, інноваційних та кластерних програмах розвитку.

В Україні існує проект національної стратегії Індустрії 4.0, розроблений групою експертів від Асоціації підприємств промислової автоматизації та руху «4.0», що вийшов в грудні 2018 [3]. Сьогодні він перебуває на розгляді в Кабінеті Міністрів України.

У січні 2018 року також була затверджена Концепція розвитку цифрової економіки і суспільства України на 2018-2020 рр [4]. Фактично це єдиний діючий стратегічний документ, який визначає заходи для переходу до Індустрії 4.0. Незважаючи на вузький фокус (на діджиталізацію економіки), втілення концепції важливо для підвищення готовності країни до четвертої промислової революції.

На сьогодні за рівнем автоматизованості виробництва Україна відстає від розвинених країн більше, ніж на десятиліття. Найбільшою перепорою є не висока вартість технологій, а їх розрив з промисловістю. На великих підприємствах все ще залишається консервативний і архаїчний підхід до ведення господарської діяльності, а існуюча консолідація технологій стикається з інфраструктурними обмеженнями, такими як: якості доріг, низька швидкість інтернету, застарілість обладнання. Держава повинна бути партнером і активно підтримувати інновації шляхом створення умов для інвесторів, таких як технологічні та індустріальні парки, різноманітні преференції та ін.

Беззаперечно, Україні необхідно, перш за все, розраховувати на внутрішні ресурси, проте важливу роль у створенні сприятливих умов для розвитку української економіки відіграють також і іноземні інвестиції, адже вітчизняний науково-господарський комплекс має для розвитку достатній науковий і технічний потенціал.

Четверта промислова революція буде мати успіх за двох умов: якщо буде добре організована і якщо буде профінансована. Подбати про це повинні ті, кому революція може принести найбільші дивіденди. Головні переваги при переході до нового технологічного виробництва отримають ті підприємства, корпорації та держави, які зможуть підготуватися до нових викликів, а отже влада має бути зацікавлена в реформуванні системи та виробництва на державних підприємствах.

Усвідомлення переваг після впровадження Індустрії 4.0 в національну економіку є важливим кроком перед прийняттям рішення. Наприклад, за оцінками консалтингової компанії Roland Berger, економіка ЄС може недоотримати в найближчі роки 605 млрд. доларів, якщо проігнорує вимоги, що висуваються Четвертої промисловою революцією, але у разі їх виконання потенційний прибуток може досягти 1,25 трильйонів доларів [5].

Тільки на підготовку бази для запуску процесу впровадження Індустрії 4.0 урядом Німеччини вже було асигновано 200 млн. євро, ще 300 млн. виділив бізнес. Передбачалося, однак, що в подальшому бізнес буде працювати за цією програмою самостійно і до 2020 року в технології, що відносяться до Індустрії 4.0, щорічно буде інвестуватися 30-40 млрд. євро. В цілому європейські інвестиції можуть скласти 140 млрд. на рік [6].

Інвестиційні ресурси дають можливість впроваджувати передові технології, новітню техніку, інноваційні форми організації праці та управління виробництвом. Нововведення, нові технології та організаційні рішення дають змогу підприємствам вийти з кризових ситуацій, забезпечити високу конкурентоспроможність продукції [7].

Взаємозв'язок комплексного державного стратегічного управління в інвестиційній сфері і ефективність економічного розвитку досі не достатньо обумовлений і причиною може бути відсутність чітко окресленої концепції державної інвестиційної політики.

Інвестиційна привабливість не в останню чергу залежить від державної політики, від гарантій, які держава може і повинна давати інвесторам. На сьогодні в Україні інвестиційна діяльність регулюється такими нормативно-правовими актами: Законами «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про захист іноземних інвестицій в

Україні», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про інститути спільного інвестування», Постановою Кабінету Міністрів «Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну діяльність за участю іноземного інвестора» та інші [8].

Метою активізації роботи щодо розвитку та реалізації інвестиційного потенціалу України, збільшення обсягу іноземних інвестицій, підтримки пріоритетних інвестиційних проєктів, поліпшення інвестиційного клімату в державі, забезпечення захисту прав інвесторів, сприяння ефективній взаємодії інвесторів з державними органами указом колишнього Президента України Петром Олексійовичем Порошенко було створено Національну інвестиційну раду [9].

Україна на світовій арені вважається країною з високими ризиками. Це сильно обмежує «вливання» інвестицій. Також перешкодами для інвесторів залишаються відсутність гарантій прав власності, нестабільне податкове законодавство, значний корупційний тиск і валютні обмеження.

Висновки. Підводячи підсумки за даним дослідженням, можна зробити висновки, що:

1. Залучення іноземних інвестицій в економіку України залишається однією з ключових проблем реформування економіки, і для запобігання негативних моментів, даний процес потребує відпрацювання регулюючого механізму, завдяки якому іноземне інвестування стане взаємовигідним.

2. Іноземні інвестиції можуть бути джерелом не лише капіталу, але також нових технологій, навиків менеджменту і системи маркетингу. Ці ресурси, в свою чергу, стимулюють конкуренцію, новачі, акумуляцію капіталу і завдяки цьому створюють робочі місця та забезпечують економічне зростання.

3. Для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату і упорядкованого руху цифровізації постає нагальна необхідність створення інноваційної екосистеми, дорожніх карт цифрової трансформації за галузями, удосконалення і осучаснення законодавства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- [1] Global Innovation Index [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>
- [2] Инновационный менеджмент : учебное пособие / Г. А. Маховикова, Н. Ф. Ефимова. - Москва : Эксмо, 2010. - 205с.
- [3] Національна стратегія Індустрії 4.0, АППАУ [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-6>
- [4] Урядовий портал. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018—2020 роки [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>
- [5] Roland Berger GmbH. The digital transformation industry [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.rolandberger.com/ru/Media/The-digital-transformation-could-add-EUR-1.25-trillion-to-Europe-s-industrial-va.html>
- [6] Industry 4.0 – Opportunities and Challenges of the Industrial Internet [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.pwc.nl/en/assets/documents/pwc-industrie-4-0.pdf>
- [7] Інвестиційний менеджмент: курс лекцій / О.І. Гуторов / Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків. – 2014. – 203 с.
- [8] Верховна Рада України. Законодавство України [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
- [9] Указ Президента України від 21 червня 2019 року № 423/2019 «Питання Національної інвестиційної ради» [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/4232019-27637>
- [10] Іртищева І.О., Криленко Д.В. Інституційні аспекти формування моделі економічного зростання Причорноморського регіону / І.О. Іртищева, Д.В. Криленко // // Економічний аналіз. – 2018. – Т. 28. – № 1. – С. 220-228.

State strategic management of innovative activities

Annotation. The report discusses the problem of choosing a state innovation strategy in an unstable environment and creating a favorable investment climate, taking into account cultural and economic aspects.

Keywords: innovation strategy, strategic management, infrastructure, digital modernization, Industry 4.0.

Государственное стратегическое управление инновационной деятельностью

Аннотация. В докладе рассмотрена проблема выбора государственной инновационной стратегии в условиях нестабильной среды и создания благоприятного инвестиционного климата, учитывая культурные и экономические аспекты.

Ключевые слова: инновационная стратегия, стратегическое управление, инфраструктура, цифровая модернизация, Индустрия 4.0.